ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 25. martā [1]

Lieta C-768/19

Bundesrepublik Deutschland
pret
SE,
piedaloties –
Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht

(*Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Starptautiskā aizsardzība – Alternatīvā aizsardzība – Direktīva 2011/95/ES – 2. panta j) punkta trešais ievilkums – Pieaugušā kā tāda neprecēta nepilngadīga bērna, kuram ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, vecāka tiesības uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar valsts tiesībām – Noteicošais datums, lai izvērtētu "nepilngadīgā" statusu

I. Ievads

1. Šis *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) 2019. gada 15. augusta lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas Tiesas kancelejā tika iesniegts 2019. gada 18. oktobrī, attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kurām ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu [2] 2. panta j) punkta trešā ievilkuma un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 7. panta interpretāciju. Tas vēlreiz izvirza diezgan sasāpējušus jautājumus par atbilstošajiem datumiem, kuriem būtu jāreglamentē ģimenes atkalapvienošanās pieteikumi, kas izriet no starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanas citiem ģimenes locekļiem.

2. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts tiesvedībā starp SE un *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika) par pēdējās atteikumu piešķirt SE alternatīvās aizsardzības statusu kā neprecētai nepilngadīgai, kuram šajā dalībvalstī piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss (SE dēla), vecākam.

[1] Oriģinālvaloda – angļu.
[2] OV 2011, L 337, 9. lpp.

3. Lai SE un viņa dēlu varētu uzskatīt par "ģimenes locekļiem" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē, SE dēlam tostarp jābūt nepilngadīgam un neprecētam[3]. Vācijas Federatīvā Republika atteicās piešķirt SE alternatīvās aizsardzības statusu, pamatojoties uz to, ka, lai gan viņš bija lūdzis patvērumu šajā dalībvalstī, kamēr viņa dēls bija nepilngadīgs, formālu patvēruma pieteikumu šajā dalībvalstī SE iesniedza vienu dienu pēc dēla pilngadības sasniegšanas.

4. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa tostarp tiek lūgta noteikt, kurš brīdis ir jāņem vērā, lai izvērtētu, vai persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību (šajā gadījumā – SE dēls), ir "nepilngadīgais" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē.

5. Pirms šo jautājumu izskatīšanas vispirms ir jāizklāsta attiecīgās tiesību normas un fakti pamatlietā.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2011/95

6. Direktīvas 2011/95 1. pantā "Mērķis" ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis ir noteikt standartus, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, lai noteiktu vienotu bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un lai noteiktu piešķirtās aizsardzības saturu."

7. Direktīvas 2011/95 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

j) "ģimenes locekļi", ciktāl šāda ģimene jau pastāvējusi izcelsmes valstī, ir šādi starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļi, kas atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu:

— [..],

— [..],

— tēvs, māte vai cits pieaugušais, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi ir atbildīgs par starptautiskās aizsardzības saņēmēju, ja minētais starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir nepilngadīgs vai neprecējies;

k) "nepilngadīgais" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas jaunāks par 18 gadiem;

[3] Šis kritērijs šajā tiesvedībā netiek vērtēts.

[..].”

8. Direktīvas 2011/95 3. pantā “Labvēlīgāki standarti” ir noteikts:

“Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas kvalificējams kā bēglis vai persona, kura tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību un noteiktu starptautiskās aizsardzības saturu, ciktāl šādi standarti ir saderīgi ar šo direktīvu.”

9. Direktīvas 2011/95 23. pantā “Ģimenes vienotības saglabāšana” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai varētu tikt saglabāta ģimenes vienotība.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļi, kas atsevišķi nekvalificējas šādas aizsardzības saņemšanai, ir tiesīgi pieprasīt pabalstus, kas minēti 24. līdz 35. pantā, saskaņā ar valstī noteiktajām procedūrām un ciktāl tie savienojami ar ģimenes locekļa personīgo tiesisko statusu.

[..].”

10. Direktīvas 2011/95 24. pantā ar nosaukumu “Uzturēšanās atļaujas” ir noteikts:

“[..]

2. Dalībvalstis iespējami drīz pēc starptautiskās aizsardzības piešķiršanas alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem un viņu ģimenes locekļiem izsniedz pagarināmu uzturēšanās atļauju, kurai jābūt derīgai vismaz vienu gadu un pagarināšanas gadījumā – vismaz divus, ja vien pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ nav nepieciešams rīkoties citādi.”

2. Direktīva 2013/32/ES

11. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai[4] 6. pants “Piekļuve procedūrai” ir izteikts šādi:

“1. Ja persona starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedz iestādei, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetenta reģistrēt šādu pieteikumu, tad reģistrācija jāveic ne vēlāk kā triju darbadienu laikā pēc pieteikuma sagatavošanas.

Ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu sagatavo citām iestādēm, kas var pieņemt šādus pieteikumus, bet saskaņā ar valsts tiesību aktiem nav kompetentas tos reģistrēt, tad dalībvalstis nodrošina, lai reģistrācija tiktu veikta ne vēlāk kā sešu darbadienu laikā pēc pieteikuma sagatavošanas.

[..]

2. Dalībvalstis nodrošina, lai personai, kura sagatavojusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu reāla iespēja to iesniegt iespējami īsā laikā. Ja pieteikuma iesniedzējs neiesniedz savu pieteikumu, dalībvalstis var attiecīgi piemērot 28. pantu.

4 OV 2013, L 180, 60. lpp.

3. Neskarot 2. punktu, dalībvalstis var prasīt, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiktu iesniegti personiski un/vai tam paredzētā vietā.

4. Neatkarīgi no 3. punkta starptautiskās aizsardzības pieteikumu uzskata par iesniegtu, ja attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes ir saņēmušas pieteikuma iesniedzēja iesniegtu veidlapu vai – ja to paredz valsts tiesību akti – oficiālu ziņojumu.

[..]"

B. Vācijas tiesības

12. *Asylgesetz*[5] (Patvēruma likums, turpmāk tekstā – "*AsylG*") 13. pantā ir noteikts:

"(1) Patvēruma pieteikums ir tad, ja no rakstveida, mutvārdos vai citādā veidā paustās ārvalstnieka gribas var secināt, ka viņš Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā lūdz aizsardzību no politiskās vajāšanas vai aizsardzību no izraidīšanas, vai no citas piespiedu atgriešanas valstī, kurā tam draud vajāšana 3. panta 1. punkta izpratnē vai būtisks kaitējums 4. panta 1. punkta izpratnē.

[..]".

13. *AsylG* 14. pantā ir noteikts:

"(1) Patvēruma pieteikums ir jāiesniedz federālās pārvaldes reģionālajā iestādē, kas piesaistīta par ārvalstnieka izmitināšanu atbildīgajam izmitināšanas centram. [..]

[..]."

14. *AsylG* 26. pantā ir noteikts:

"[..]

(2) Patvēruma pieteikuma iesniegšanas brīdī personas ar patvēruma tiesībām nepilngadīgam neprecētam bērnam pēc pieprasījuma tiek atzītas tiesības uz patvērumu, ja ārvalstnieka atzīšana par personu ar patvēruma tiesībām nav apstrīdama un šī atzīšana nav jāatsauc vai jāatceļ.

(3) Nepilngadīgas un neprecētas personas ar patvēruma tiesībām vecāki vai cits pieaugušais Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkta izpratnē pēc pieprasījuma tiek atzīti par personām ar patvēruma tiesībām, ja:

1. personas ar patvēruma tiesībām statusa atzīšana nav apstrīdama,

2. ģimene Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkta izpratnē jau pastāvēja valstī, kurā persona ar patvēruma tiesībām tiek politiski vajāta,

3. tie ir ieceļojuši, pirms ir ticis atzīts personas ar patvēruma tiesībām statuss, vai ir iesnieguši patvēruma pieteikumu nekavējoties pēc ieceļošanas,

[5] *BGBl.*, 2008 I, 1798. lpp., redakcijā, ko norādījusi iesniedzējtiesa.

4. personas ar patvēruma pieteikuma tiesībām statusa atzīšana nav atsaucama vai atceļama, un

5. persona ar patvēruma tiesībām atrodas to aizgādībā.

Pirmā teikuma 1.–4. punktu *mutatis mutandis* piemēro nepilngadīgās personas ar patvēruma tiesībām nepilngadīgiem un neprecētiem brāļiem un māsām, kas tādi ir to pieteikuma iesniegšanas brīdī.

[..]

(5) Personu, kurām ir tiesības uz starptautisko aizsardzību, ģimenes locekļiem 1.–3. punkta izpratnē ir *mutatis mutandis* jāpiemēro 1.–4. punkts. Tiesības uz patvērumu tiek aizstātas ar bēgļa statusu vai alternatīvo aizsardzību. [..]

[..].”

15. *AsylG* 77. pantā ir noteikts:

“(1) Strīdos, uz kuriem attiecas šis likums, tiesa balstās uz faktisko un tiesisko situāciju brīdī, kad tiek noturēta pēdējā tiesas sēde; ja nolēmums tiek pieņemts, nenoturot tiesas sēdi, noteicošais ir brīdis, kad tiek pieņemts nolēmums. [..]

[..].”

III. Pamatlietas fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

16. SE lūdz piešķirt viņam alternatīvu aizsardzības statusu, pamatojoties uz to, ka viņš ir tēvs neprecētam nepilngadīgajam, kuram ir piešķirts šis statuss. SE saskaņā ar paša teikto ir Afganistānas valstspiederīgais un 1998. gada 20. aprīlī dzimušā dēla tēvs, kurš 2012. gadā ieceļoja Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā un 2012. gada 21. augustā iesniedza šajā valstī patvēruma pieteikumu [6].

17. Ar *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde, Vācija, turpmāk tekstā – “Federālā pārvalde”) 2016. gada 13. maija galīgo lēmumu SE dēla patvēruma pieteikums tika noraidīts. Tomēr viņam tika piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss.

18. Saskaņā ar paša teikto SE 2016. gada janvārī pa sauszemi ieceļoja Vācijas Federatīvajā Republikā. Viņš lūdza patvērumu 2016. gada februārī un 2016. gada 21. aprīlī iesniedza formālu starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

19. Federālā pārvalde noraidīja viņa pieteikumus atzīt personas ar patvēruma tiesībām statusu, bēgļa statusu vai attiecīgi alternatīvās aizsardzības statusu un konstatēt, ka pastāv piespiedu izraidīšanas aizliegums saskaņā ar *Aufenthaltsgesetz* (Likuma par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā) 60. panta 5. punktu un 60. panta 7. punkta pirmo teikumu

[6] 2012. gada 21. augusta datums ir norādīts valsts lietas materiālos, kurus iesniedzējtiesa ir iesniegusi Tiesas kancelejā. Tas nav norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, un tādējādi tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

20. Ar pārsūdzēto spriedumu *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa, Vācija) noteica Vācijas Federatīvajai Republikai, pamatojoties uz *AsylG* 26. panta 5. punktu, skatītu kopā ar 26. panta 3. punkta pirmo teikumu, pienākumu piešķirt SE alternatīvās aizsardzības statusu kā neprecētas nepilngadīgās personas, kurai ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, vecākam.

21. Saskaņā ar *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa) norādīto SE patvēruma pieteikuma iesniegšanas brīdī SE dēls vēl bija nepilngadīgs, kas šajā ziņā ir noteicošais brīdis. Šajā ziņā patvēruma pieteikums ir jāuzskata par iesniegtu no brīža, kad kompetentā iestāde uzzināja par aizsardzību meklējošas personas patvēruma lūgumu.

22. Revīzijas sūdzībā iesniedzējtiesai Vācijas Federatīvā Republika norādīja uz *AsylG* 26. panta 3. punkta pirmā teikuma pārkāpumu. Tā apgalvo, ka noteicošā nozīme, vērtējot faktiskos un juridiskos apstākļus, atbilstoši *AsylG* 77. panta 1. punkta pirmajam teikumam principā esot tiesas, kas izskata lietu pēc būtības, pēdējās noturētās sēdes brīdim vai – ja tā netiek noturēta – brīdim, kad tiesa, kas izskata lietu pēc būtības, pieņem tiesvedību noslēdzošu lēmumu. *AsylG* 26. panta 3. punkts šajā ziņā neietver likumā tieši paredzētus izņēmumus. Tā materiāltiesiskie nosacījumi un struktūra liecina par to, ka jebkurā gadījumā atvasinātās tiesības var rasties tikai no personas, kura brīdī, kad tai tika piešķirts tās statuss, vēl bija nepilngadīga. Iesniedzējtiesa atgādina, ka noteikuma mērķis ir aizstāvēt nepilngadīgās personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, intereses, kas principā turpina pastāvēt tik ilgi, kamēr persona ir nepilngadīga.

23. Vācijas Federatīvā Republika tāpat apgalvo, ka pat tad, ja saistībā ar "nepilngadīgā" statusu būtu jābalstās uz vecāku patvēruma pieteikuma iesniegšanas brīdi, šajā ziņā noteicošā nozīme neesot patvēruma pieprasījuma pēc būtības brīdim (*AsylG* 13. pants), bet gan formālā patvēruma pieteikuma iesniegšanas brīdim (*AsylG* 14. pants). Lai izpildītu *AsylG* 26. panta 3. punkta pirmajā teikumā pieteikumam noteikto prasību, nepietiek ar to, ka kompetentā iestāde – šajā gadījumā Federālā pārvalde – ir tikai informēta par patvēruma pieprasījumu. Piešķiršanas priekšnosacījums ir (formāls) pieteikums, kas spēkā esošā veidā var tikt iesniegts tikai kompetentajā iestādē.

24. Šādos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai tāda patvēruma meklētāja gadījumā, kurš pirms pilngadības iestāšanās viņa bērnam – ar kuru izcelsmes valstī ir pastāvējusi ģimene un kuram, pamatojoties uz pirms pilngadības sasniegšanas iesniegtu aizsardzības pieteikumu, pēc pilngadības sasniegšanas ir ticis piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss (turpmāk tekstā – "persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību") – ir ieceļojis personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, uzņēmējā dalībvalstī un tur tāpat ir iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu (turpmāk tekstā – "patvēruma meklētājs"), piemērojot valsts tiesisko regulējumu, kurā, piešķirot no personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, statusa atvasinātas tiesības uz alternatīvās aizsardzības piešķiršanu, ir atsauce uz Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punktu, atbildot uz jautājumu, vai persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, ir "nepilngadīga" Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē, ir jāņem vērā brīdis, kad tiek pieņemts lēmums par patvēruma meklētāja patvēruma pieteikumu, vai arī ir jāņem vērā agrāks brīdis, piemēram, brīdis, kad

a) personai, kurai ir tiesības uz aizsardzību, ir ticis piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss;

b) patvēruma meklētājs ir iesniedzis patvēruma pieteikumu;

c) patvēruma meklētājs ir ieceļojis uzņēmējā dalībvalstī, vai

d) persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, ir iesniegusi patvēruma pieteikumu?

2) Gadījumā,

a) ja noteicoša nozīme ir pieteikuma iesniegšanas brīdim:

Vai šajā ziņā ir jābalstās uz rakstveidā, mutvārdos vai citādā veidā izteikto aizsardzības lūgumu, par ko ir uzzinājusi valsts iestāde, kuras kompetencē ir izlemt par patvēruma pieteikumu (patvēruma pieprasījums), vai arī uz formāli iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu?

b) ja noteicoša nozīme ir patvēruma meklētāja ieceļošanas brīdim vai brīdim, kad viņš ir iesniedzis patvēruma pieteikumu, vai nozīme ir arī tam, vai šajā brīdī vēl nebija pieņemts lēmums par aizsardzības pieteikumu, kuru bija iesniegusi persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību un kurai vēlāk tika atzītas tiesības uz alternatīvo aizsardzību?

3) a) Kādas prasības ir jāizvirza pirmajā jautājumā aprakstītajā situācijā, lai patvēruma meklētāja gadījumā būtu runa par "ģimenes locekli" (Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkts), kurš "saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu atrodas tajā pašā dalībvalstī", kurā uzturas persona, kurai ir tikusi piešķirta starptautiskā aizsardzība un ar kuru ģimene "jau" ir pastāvējusi "izcelsmes valstī"? Vai minētā priekšnoteikums it īpaši ir tāds, ka persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, un patvēruma meklētājs ir atjaunojuši ģimenes dzīvi uzņēmējā dalībvalstī Pamattiesību hartas 7. panta izpratnē, vai arī šajā ziņā pietiek tikai ar personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, un patvēruma pieteikuma iesniedzēja vienlaicīgu uzturēšanos uzņēmējā dalībvalstī? Vai vecāks ir ģimenes loceklis arī tad, ja ieceļošanas mērķis, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, nebija faktiski uzņemties atbildību Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē par personu, kurai ir tikusi piešķirta starptautiskā aizsardzība un kura ir vēl nepilngadīga un neprecējusies?

b) Ja uz trešā jautājuma a) daļu ir jāatbild tādējādi, ka ir jābūt atjaunotai personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, un patvēruma meklētāja ģimenes dzīvei uzņēmējā dalībvalstī Pamattiesību hartas 7. panta izpratnē, vai ir nozīme tam, kurā brīdī tas ir noticis? Vai šajā ziņā ir jābalstās it īpaši uz to, vai ģimenes dzīve ir tikusi atjaunota konkrētā termiņā pēc patvēruma meklētāja ieceļošanas, patvēruma pieteikuma iesniedzēja patvēruma meklētāja brīdī vai brīdī, kad persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, vēl bija nepilngadīga?

4) Vai patvēruma meklētājs zaudē ģimenes locekļa statusu Direktīvas [2011/95] 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē, personai, kurai ir tiesības uz aizsardzību, sasniedzot pilngadību un beidzoties ar to saistītajai atbildībai par personu, kura ir nepilngadīga un neprecējusies? Ja uz šo jautājumu tiktu atbildēts noliedzoši, vai šis ģimenes locekļa statuss (un ar to saistītās tiesības) tiek saglabāts pēc šī brīža bez laika ierobežojuma, vai tas tiek zaudēts, beidzoties konkrētam termiņam (ja tā, tad kādam?) vai iestājoties konkrētam notikumam (ja tā, tad kādam?)?"

IV. Tiesvedība Tiesā

25. Rakstveida apsvērumus iesniedza Vācijas un Ungārijas valdības un Eiropas Komisija. 2020. gada 26. maijā ar Tiesas priekšsēdētāja lēmumu tiesvedība šajā lietā tika apturēta saskaņā ar Tiesas reglamenta 55. panta 1. punkta b) apakšpunktu līdz 2020. gada 16. jūlija sprieduma lietā *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19,

EU:C:2020:577) pasludināšanai. Šis spriedums tika paziņots iesniedzējtiesai šajā tiesvedībā, lai noskaidrotu, vai tā vēlas uzturēt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Ar 2020. gada 19. augusta rīkojumu, kas Tiesas kancelejā tika iesniegts 2020. gada 26. augustā, iesniedzējtiesa informēja Tiesu, ka tā vēlas uzturēt savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2020. gada 28. augusta lēmumu tiesvedības apturēšana tika atcelta.

26. Ar Tiesas 2020. gada 10. novembra lēmumu Vācijas valdībai tika lūgts precizēt Vācijas tiesībās pastāvošo atšķirību – īpaši attiecībā uz procedūru, termiņiem un nosacījumiem – starp neformālu patvēruma pieteikumu *AsylG* 13. panta 1. punkta izpratnē un formālu patvēruma pieteikumu šī paša likuma 14. panta 1. punkta izpratnē. Vācijas valdība atbildēja uz šo jautājumu 2020. gada 14. decembrī.

27. Ar Tiesas 2020. gada 10. novembra lēmumu ieinteresētās personas atbilstoši Tiesas Statūtu 23. pantam tika uzaicinātas komentēt iespējamās sekas, kas izriet no 2020. gada 16. jūlija sprieduma *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577), lai sniegtu atbildi it īpaši uz šajā tiesvedībā uzdoto pirmo prejudiciālo jautājumu. Šajā ziņā apsvērumus iesniedza Ungārijas valdība un Komisija.

V. Tiesas kompetence

28. Vācijas valdība ir izteikusi šaubas attiecībā uz Tiesas kompetenci izskatīt uzdotos prejudiciālos jautājumus. Pēc šīs valdības domām, uzdotie prejudiciālie jautājumi attiecas uz tāda valsts tiesību noteikuma interpretāciju, kas nav paredzēts Savienības tiesībās un kurš, pamatojoties uz tā formulējumu, attiecas uz Savienības tiesību Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktā paredzētajām definīcijām vienīgi attiecībā uz jēdzieniem "cits pieaugušais" un "ģimene".

29. Ir jāatzīmē, ka iesniedzējtiesa ar prejudiciālajiem jautājumiem lūdz interpretēt Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu un Hartas 7. pantu. Uzdotajos jautājumos nav atsauces uz valsts tiesībām.

30. Tomēr no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka SE pieprasa sev starptautiskās aizsardzības statusu kā ģimenes loceklim (neprecēta nepilngadīga bērna vecākam), pamatojoties uz *AsylG* 26. panta 5. punktu, lasot to kopā ar 26. panta 3. punkta pirmo teikumu, nevis pamatojoties uz Savienības tiesībām, jo īpaši Direktīvu 2011/95. Tomēr šķiet, ka jautājums par to, vai noteicošajā brīdī SE dēls ir neprecējies nepilngadīgais un līdz ar to vai SE ir ģimenes loceklis saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, ir nozīmīgs SE statusa noteikšanai valsts tiesību ietvaros. Tas izskaidrojams ar atsauci uz Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktu, kas ietverta *AsylG* 26. panta 3. punktā[7].

31. 2018. gada 4. oktobra spriedumā *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 68.–74. punkts) Tiesa norādīja, ka Direktīvā 2011/95 nav paredzēta bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa paplašināšana, to attiecinot uz personas, kurai tas ir piešķirts, ģimenes locekļiem. Faktiski no šīs direktīvas 23. panta izriet, ka tas vienīgi uzliek dalībvalstīm pienākumu pielāgot savus valsts tiesību aktus tā, ka šāda statusa saņēmēja ģimenes locekļi minētās direktīvas 2. panta j) punkta izpratnē var, ja viņi paši atsevišķi neatbilst nosacījumiem tāda paša statusa piešķiršanai, pieprasīt

[7] Iesniedzējtiesa uzskata, ka "prasītāja pieteikums par alternatīvas aizsardzības piešķiršanu kā vecākam būtu bijis sekmīgs, ja izvērtēšanai izšķirošajā laikā dēls būtu nepilngadīgs *AsylG* 26. panta 3. punkta pirmā teikuma izpratnē un prasītājs būtu bijis atbildīgs par viņa aprūpi *AsylG* 26. panta 3. punkta pirmā teikuma 5. punkta izpratnē. *AsylG* 26. panta 3. punkts ir paredzēts kā līdzeklis Direktīvas [2011/95] 23. panta 2. punkta īstenošanai [..]". Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 12. un 13. punktu.

noteiktas priekšrocības, kuras *inter alia* ietver uzturēšanās atļaujas izsniegšanu, piekļuvi nodarbinātībai vai izglītībai un kuru mērķis ir saglabāt ģimenes vienotību. Tomēr Direktīvas 2011/95 3. pants ļauj dalībvalstij saskaņā ar šajā direktīvā noteikto sistēmu paredzēt starptautisko aizsardzību ģimenes loceklim un paplašināt šīs aizsardzības priekšrocības attiecībā uz citiem šīs ģimenes locekļiem ar nosacījumu, ka uz viņiem neattiecas šīs pašas direktīvas 12. pantā paredzētais izslēgšanas pamats un ka viņu situācija, pateicoties vajadzībai saglabāt ģimenes vienotību, ir saistīta ar starptautiskās aizsardzības loģiku.

32. Tiesa arī ir nospriedusi, ka bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa kā atvasināto tiesību piešķiršana ģimenes locekļiem, lai saglabātu attiecīgo personu ģimenes vienotību, ir saistīta ar starptautiskās aizsardzības loģiku, kuras rezultātā ir notikusi šāda atzīšana [8].

33. No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet [9] – bet tas jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka Vācijas Federatīvā Republika atbilstoši Direktīvas 2011/95 3. pantam ir izmantojusi iespēju nodrošināt plašāku aizsardzību atsevišķiem ģimenes locekļiem, kas minēti Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktā.

34. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka tās kompetencē ir lemt par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par Savienības tiesību normām situācijās, kurās, pat ja pamatlietas fakti tieši neietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, minētās šo tiesību normas ir kļuvušas piemērojamas ar valsts tiesībām tāpēc, ka tajās ir *atsauce* uz Savienības tiesību normām. Šādās situācijās Eiropas Savienības interesēs pavisam noteikti ir, ka – tālab, lai izvairītos no turpmākām interpretācijas atšķirībām, – no Savienības tiesībām aizgūtās tiesību normas tiek interpretētas vienveidīgi. Tādējādi Tiesas veikta Savienības tiesību normu interpretācija situācijās, kuras nav to piemērošanas jomā, ir pamatota, ja ar valsts tiesībām, lai tiktu nodrošināta vienāda attieksme šādās situācijās un situācijās, kuras ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, šīs tiesību normas ir padarītas tieši un bez nosacījumiem piemērojamas šādās situācijās [10].

35. Ņemot vērā, ka *AsylG* 26. panta 3. punkts īpaši atsaucas uz ģimenes jēdzienu Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta izpratnē un ka nekas neliecina par to, ka otrais minētais noteikums nebūtu tieši un bez nosacījumiem piemērojams tādās situācijās kā šajā pamatlietā aplūkotajā, Eiropas Savienības interesēs pavisam noteikti ir, lai Tiesa pieņemtu nolēmumu attiecībā uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

36. Tādēļ es uzskatu, ka Tiesas kompetencē ietilpst atbildes sniegšana uz tai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

8 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 4. oktobris, *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 73. punkts).

9 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 13. punktā iesniedzējtiesa norādīja, ka *AsylG* 26. panta 3. punkts ir paredzēts kā līdzeklis Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punkta īstenošanai. Manuprāt – un tas jāpārbauda iesniedzējtiesai –, šķiet, ka šīs valsts tiesību normas piemērošanas joma ir plašāka nekā Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punkts un ka valsts tiesību norma konkrētos apstākļos attiecina starptautisko aizsardzību uz ģimenes locekļiem.

10 Spriedums, 2018. gada 7. novembris, K un B (C-380/17, EU:C:2018:877, 34.–36. punkts un tajos minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 13. marts, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, 35.–37. punkts).

VI. Par prejudiciālajiem jautājumiem

A. Par pirmo un otro prejudiciālo jautājumu

1. Ievada apsvērumi

37. Ar pirmo un otro jautājumu, kuri var tikt izskatīti kopā, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kurš brīdis ir jāņem vērā tādā situācijā kā pamatlietā – kurā vecāks (šajā gadījumā – SE) saskaņā ar valsts tiesībām vēlas iegūt atvasinātas tiesības uz alternatīvu aizsardzību, pamatojoties uz neprecēta nepilngadīga bērna alternatīvas aizsardzības statusu –, nosakot, vai persona, kurai ir tiesības uz starptautiskās aizsardzības statusu, – šajā gadījumā SE dēls – ir "nepilngadīga" saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu [11].

38. Kā Komisija ir norādījusi savos apsvērumos, atbilde uz šo jautājumu ir nepieciešama no Savienības tiesību viedokļa, lai noteiktu, vai SE ir tiesīgs pieprasīt, kā noteikts Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā, pabalstus, kas minēti šīs direktīvas 24. līdz 35. pantā [12].

39. Direktīvas 2011/95 2. panta k) punktā iekļautā "nepilngadīgā" definīcija, kas attiecas uz "trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas jaunāks par 18 gadiem", pamatlietā netiek apšaubīta.

40. Tomēr pastāv šaubas par noteicošo brīdi, kad tiek izvērtēts personas "nepilngadīgā" statuss, lai noteiktu, vai šis nepilngadīgais un cita persona ir "ģimenes locekļi" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē. Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktu jēdziens "ģimenes locekļi", ciktāl šāda ģimene jau pastāvēja izcelsmes valstī, ietver neprecētas nepilngadīgas personas, kas ir starptautiskās aizsardzības saņēmēja, tēvu, kurš atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

41. Iesniedzējtiesa ir izklāstījusi Tiesai piecus iespējamos laika brīžu variantus, proti:

– datums, kad tika pieņemts lēmums par SE patvēruma pieteikumu (pirmā prejudiciālā jautājuma pamatdaļa);

– datums, kad SE dēlam tika piešķirta alternatīvā aizsardzība (pirmā prejudiciālā jautājuma a) daļa;

– datums, kad SE iesniedza patvēruma pieteikumu (pirmā prejudiciālā jautājuma b) daļa);

– datums, kad SE ieceļoja Vācijā (pirmā prejudiciālā jautājuma c) daļa); vai

[11] Tiesai iesniegtajos lietas materiālos norādīts, ka SE dēls bija nepilngadīgs, kad SE 2016. gada janvārī ieradās Vācijā un 2016. gada februārī lūdza patvērumu. Tomēr SE dēls kļuva pilngadīgs 2016. gada 20. aprīlī – vienu dienu, pirms SE iesniedza formālu starptautiskās aizsardzības pieteikumu 2016. gada 21. aprīlī. Turklāt 2016. gada 13. maijā SE dēls vairs nebija nepilngadīgs, kad viņam tika piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss. Iesniedzējtiesa atzīmē, ka attiecībā uz tādas personas "nepilngadīgā" statusu, kurai ir tiesības uz aizsardzību, valsts judikatūrā dažos gadījumos – saskaņā ar *AsylG* 77. pantā ietverto principu – tiek ņemts vērā arī brīdis, kad tiek pieņemts lēmums par vecāka patvēruma pieteikumu. Tomēr citās lietās tika uzskatīts par pietiekamu, ka persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, joprojām bija nepilngadīga brīdī, kad vecāks iesniedza patvēruma pieteikumu. Šajā ziņā norādītie iemesli parasti balstās uz Savienības tiesību normām, un precīza laika noteikšana bērnu atvasinātās starptautiskās aizsardzības gadījumā (skat. *AsylG* 26. panta 2. punktu) tiek attiecināta uz vecāku starptautisko aizsardzību, neraugoties uz tiesiskā regulējuma neesamību šajā jautājumā. Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 16. punktu.

[12] Tiesa nevar lemt par atbildes sekām uz valsts tiesību aktiem, it īpaši attiecībā uz *AsylG* 26. panta 5. punktu, lasot to kopā ar 26. panta 3. punkta pirmo teikumu. Tā ir iesniedzējtiesas kompetence.

– datums, kad SE dēls iesniedza patvēruma pieteikumu (pirmā prejudiciālā jautājuma d) daļa).

42. Vācijas valdība uzskata, ka noteicošais brīdis, lai izvērtētu "nepilngadīgā" statusu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, ir datums, kad tiek pieņemts lēmums attiecībā uz tā ģimenes locekļa pieteikumu, kurš vēlas izmantot tiesības, kas atvasinātas no tās personas statusa, kurai ir tiesības uz aizsardzību.

43. Ungārijas valdība uzskata, ka tagadnes laika formas izmantošana Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā liecina pret "nepilngadīgā" statusa interpretāciju ar atpakaļejošu spēku. Tādējādi faktiskie un juridiskie apstākļi, uz kuru pamata tiek pieņemts lēmums, būtu jāpārbauda un jānovērtē, ņemot vērā apstākļus, kas pastāvēja lēmuma pieņemšanas laikā. Atšķirīga interpretācija šajā tiesvedībā nozīmētu, ka varas iestādēm lēmums būtu jābalsta uz fikciju, ka persona joprojām ir nepilngadīga, kaut gan tas vairs neatbilst patiesībai. Šāda fikcija nevar tikt atvasināta no Direktīvas 2011/95 teksta vai tās mērķiem, un tā būtu pretrunā tiesiskās drošības principam. Pēc minētās valdības domām, noteicošais brīdis ir lēmuma par starptautiskās aizsardzības pieteikuma, ko iesniedzis starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes loceklis, pieņemšanas datums.

44. Turpretī Komisija uzskata, ka Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešais ievilkums un 23. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kurš bija jaunāks par 18 gadiem laikā, kad viņš dalībvalstī iesniedza pieteikumu starptautiskajai aizsardzībai, bet kurš patvēruma procedūras laikā ir kļuvis pilngadīgs un kuram pēc tam ticis piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, ir jāuzskata par "nepilngadīgo" saskaņā ar 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, ja viņa tēvs ieceļoja tās pašas dalībvalsts teritorijā, pirms aizsardzību saņēmusī persona sasniedza pilngadību, un Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā minēto pieteikumu iesniedza saprātīgā termiņā no dienas, kad persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, par tādu tika atzīta.

2. 2018. gada 12. aprīļa spriedums A un S (C-550/16, EU:C:2018:248)

45. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepārprotami izriet, ka iesniedzējtiesas izvirzītajiem dažādajiem laika brīžu variantiem vismaz daļēji par pamatu ņemts 2018. gada 12. aprīļa spriedums A un S (C-550/16, EU:C:2018:248)[13]. Tāpēc detalizētāk iztirzāšu faktus un nolēmumu šajā lietā, lai labāk izprastu iesniedzējtiesas izvirzītos dažādos laika brīžu variantus.

46. Lieta, kurā pasludināts 2018. gada 12. aprīļa spriedums A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), attiecās uz tāda nepavadīta nepilngadīgā tiesībām, kurš ieceļoja Nīderlandē un lūdza patvērumu, būdams nepilngadīgs, bet kurš ieguva bēgļa statusu un ģimenes atkalapvienošanai ar saviem vecākiem pieteicās *pēc* savas pilngadības sasniegšanas.

47. Tiesai tika uzdots jautājums, vai 2. panta f) punkts[14] Padomes Direktīvā 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos[15] ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem laikā, kad viņš ieceļo dalībvalsts teritorijā un iesniedz patvēruma pieteikumu šajā valstī, bet patvēruma piešķiršanas procesa laikā sasniedz pilngadību, un kuram pēc tam ar atpakaļejošu spēku no viņa

[13] Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 18. punktu.

[14] Šis noteikums paredz, ka ""nepilngadīgie bez pavadības" ir trešās valsts pilsoņi vai bezvalstnieki, kas ir jaunāki par astoņpadsmit gadiem, kuri ierodas dalībvalsts teritorijā un ko nepavada pieaugušais, kurš par tiem ir atbildīgs saskaņā ar tiesību aktiem vai paražām, un kamēr tos faktiski neuzrauga šāda persona, vai nepilngadīgie, kas ir palikuši bez pavadības pēc ieceļošanas dalībvalsts teritorijā".

[15] OV 2003, L 251, 12. lpp.

pieteikuma iesniegšanas dienas piešķir patvērumu, šīs normas izpratnē jāuzskata par "nepilngadīgu". Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 2003/86 2. panta f) punkts, lasot to kopā ar 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu [16], ir jāinterpretē tādā veidā, ka trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kurš, ieceļojot dalībvalsts teritorijā un iesniedzot patvēruma pieteikumu šajā valstī, ir jaunāks par 18 gadu vecumu, bet patvēruma piešķiršanas procesa laikā sasniedz pilngadību un pēc tam iegūst bēgļa statusu, tomēr šīs normas izpratnē jāuzskata par "nepilngadīgu".

48. Tiesas ieskatā, ja tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos saskaņā ar Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu būtu atkarīgas no brīža, kad kompetentā valsts iestāde formāli pieņem lēmumu par attiecīgās personas bēgļa statusa atzīšanu, tā vietā, lai mudinātu valsts iestādes prioritārā kārtā izskatīt nepilngadīgo bez pavadības starptautiskās aizsardzības pieteikumus ar nolūku ņemt vērā to īpašo neaizsargātību, šāda interpretācija varētu radīt pretēju efektu, liedzot īstenot gan Direktīvas 2013/32, gan Direktīvu 2003/86 un 2011/95 mērķi nodrošināt, ka saskaņā ar Hartas 24. panta 2. punktu, piemērojot šīs direktīvas, dalībvalstīm primāri jāņem vērā bērna intereses [17].

49. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka atsaukšanās uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas datumu kā uz atbilstošu bēgļa vecuma izvērtēšanai Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērošanas vajadzībām ļauj nodrošināt vienlīdzīgu un paredzamu attieksmi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem, kuri hronoloģiski atrodas tādā pašā situācijā, nodrošinot, ka pieteikuma par ģimenes atkalapvienošanos apmierināšana principā ir atkarīga no apstākļiem, kas ir saistīti ar pieteicēju, nevis no apstākļiem, kas ir saistīti ar administrāciju, tādiem kā starptautiskās aizsardzības pieteikuma vai pieteikuma par ģimenes atkalapvienošanos izskatīšanas ilgums. Tiesa tomēr norādīja, ka bēglim, kuram pieteikuma iesniegšanas laikā bija nepilngadīgā bez pavadības statuss, bet kurš procedūras laikā kļuva pilngadīgs, saprātīgā laikā ir jāiesniedz pieteikums par ģimenes atkalapvienošanos [18]. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka pieteikumam ir jābūt iesniegtam triju mēnešu laikā no dienas, kad attiecīgajam "nepilngadīgajam" ir atzīts bēgļa statuss.

3. Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, État belge (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577)

50. Es arī uzskatu, ka 2020. gada 16. jūlija spriedums *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577), kas tika pieņemts pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā, ir nozīmīgs.

[16] Šis noteikums būtībā paredz – ja bēglis ir nepilngadīgais bez pavadības, dalībvalstis atļauj viņa pirmās pakāpes radinieku taisnā augšupējā līnijā ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkā.

[17] Skat. sprieduma, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), 58. punktu un sprieduma, 2020. gada 16. jūlijs, *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577), 36. un 37. punktu. Sprieduma, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) 49. punktā Tiesa norādīja, ka nedz Direktīvas 2003/86 2. panta f) punkts, nedz 10. panta 3. punkta a) apakšpunkts pats par sevi nesniedz iespēju atbildēt uz minētajā lietā uzdoto prejudiciālo jautājumu. Tāpēc Tiesa aplūkoja arī šīs direktīvas vispārējo struktūru un mērķi. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja – ja Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzētās tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos tiktu padarītas atkarīgas no brīža, kad kompetentā valsts iestāde formāli pieņem lēmumu, atzīstot konkrētās personas bēgļa statusu, un tādējādi no ātrākas vai lēnākas starptautiskās aizsardzības pieteikuma apstrādes, ko veic šī iestāde, tas apdraudētu šīs tiesību normas lietderīgo iedarbību un būtu pretrunā ne vien šīs direktīvas mērķim, kas ir veicināt ģimenes atkalapvienošanos un šajā ziņā piešķirt īpašu aizsardzību bēgļiem, it īpaši nepilngadīgajiem bez pavadības, bet arī vienlīdzības un tiesiskās drošības principiem. Skat. sprieduma, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), 55. punktu.

[18] Sprieduma, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), 50. punktā Tiesa būtībā atgādināja, ka Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunkts attiecas vienīgi uz bēgļu, kurus par tādiem ir atzinušas dalībvalstis, ģimenes atkalapvienošanos.

51. Šajā lietā Tiesai tostarp tika uzdots jautājums, vai Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datums, uz kuru ir jāatsaucas, lai noteiktu, vai trešās valsts valstspiederīgais vai neprecējies bezvalstnieks ir "nepilngadīgs bērns" šīs tiesību normas izpratnē, ir datums, kurā tiek iesniegts pieteikums par ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkā nepilngadīgiem bērniem, vai datums, kurā šīs dalībvalsts kompetentās iestādes pieņem lēmumu par šo pieteikumu, attiecīgajā gadījumā – pēc prasības par lēmumu, ar ko ir noraidīts šis pieteikums, celšanas.

52. Minētā sprieduma 36. un 37. punktā Tiesa nepārprotami norādīja, ka datuma, kurā attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde lemj par pieteikumu par ieceļošanu un uzturēšanos šīs valsts teritorijā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, atzīšana par datumu, uz kuru ir jāatsaucas, lai izvērtētu pieteikuma iesniedzēja vecumu Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkta piemērošanas nolūkā, neatbilstu nedz šīs direktīvas mērķiem, nedz prasībām, kas izriet no Hartas 7. panta un 24. panta 2. punkta, jo kompetentās valsts iestādes un tiesas netiktu mudinātas prioritārā kārtā izskatīt nepilngadīgo prasības pieteikumus steidzamības kārtā, kas nepieciešama, lai ņemtu vērā to neaizsargātību, un tādējādi tās varētu rīkoties veidā, kas apdraud šo nepilngadīgo personu tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos. Tādēļ Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datums, uz kuru ir jāatsaucas, lai noteiktu, vai neprecējies trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks ir nepilngadīgs bērns šīs tiesību normas izpratnē, ir datums, kurā ir iesniegts pieteikums par ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkā attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem, nevis datums, kurā šīs dalībvalsts kompetentās iestādes ir pieņēmušas lēmumu attiecībā uz šo pieteikumu.

4. Īsa attiecīgo spriedumu analīze

53. Kā jau esmu norādījis, 2018. gada 12. aprīļa spriedums A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) un 2020. gada 16. jūlija spriedums *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577) attiecās uz Direktīvas 2003/86 interpretāciju.

54. No paša sākuma ir jāuzsver, ka Direktīva 2003/86 tika pieņemta 2003. gada 22. septembrī. Tādējādi šīs direktīvas pieņemšana notika aptuveni sešus mēnešus pirms Padomes Direktīvas 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu [19] pieņemšanas. Direktīva 2004/83, kuru pēc tam aizstāja Direktīva 2011/95, Savienības tiesībās pirmo reizi ieviesa alternatīvās aizsardzības statusa jēdzienu. Šī hronoloģiskā secība palīdz izskaidrot to, kāpēc Direktīvā 2003/86 ir minēti vienīgi bēgļi, nevis trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kuriem ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss. Lai gan bēgļu ģimenes locekļu tiesības lielā mērā regulē Direktīva 2003/86 un Direktīva 2011/95 [20], pirmā minētā direktīva neattiecas uz to personu ģimenes locekļu tiesībām, kurām ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss.

55. Patiešām, 2019. gada 13. marta sprieduma lietā E. (C-635/17, EU:C:2019:192) 34. punktā Tiesa apstiprināja, ka Direktīva 2003/86 ir interpretējama tādējādi, ka tā nav piemērojama tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir personas, kam ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, ģimenes locekļi [21].

[19] OV 2004, L 304, 12. lpp.

[20] Skat. arī Direktīvu 2013/32.

[21] Skat. Direktīvas 2003/86 3. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

56. Uzskatu, ka 2018. gada 12. aprīļa spriedumā lietā A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) pieņemtais risinājums attiecībā uz nepilngadīgā bez pavadības, kurai bija piešķirts bēgļa statuss saskaņā ar Direktīvas 2003/86 2. panta f) punktu un 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu, tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos, ir noderīgs, ciktāl tas attiecas uz šo lietu. Šajā minētajā lietā ietvertā analīze tomēr nav pilnībā piemērojama izskatāmajai lietai, jo pastāv dažas būtiskas faktiskas un juridiskas atšķirības. It īpaši lietā, kurā pasludināts 2018. gada 12. aprīļa spriedums A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), tas, kurš lūdza ģimenes atkalapvienošanos, pamatojoties uz Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunktu, bija *nepilngadīgais bērns bez pavadības*, nevis (kā šajā lietā) vecāks, kurš vēlas pievienoties savam bērnam tostarp atbilstoši 23. un turpmākajiem Direktīvas 2011/95 pantiem.

57. Turklāt, lai gan izskatāmā lieta attiecas uz tādas personas vecāka tiesībām, kurai piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, lieta, kurā pasludināts 2020. gada 16. jūlija spriedums *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577), arī ir nedaudz atšķirīga, jo tā attiecas uz Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkta – kurā noteikts, ka dalībvalstīm ir jāatļauj bēgļa nepilngadīgo neprecēto bērnu ieceļošana un uzturēšanās, – interpretāciju.

5. Judikatūras piemērošana izskatāmajai lietai

58. Jāatzīmē, ka Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā nav precizēts brīdis, kas būtu jāņem vērā. Kaut arī Savienības likumdevējs būtu varējis lietderīgi ieviest skaidrību attiecībā uz šo brīdi, tomēr, neraugoties uz skaidrības trūkumu, tas nenozīmē, ka katra dalībvalsts var vienpusēji noteikt, kuru brīdi tā grib izvēlēties, lai noteiktu, vai konkrētas personas ir "ģimenes locekļi" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma nolūkos. Nonācu pie šī secinājuma vairāku iemeslu dēļ.

59. Pirmkārt, Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā nav atsauces uz valsts tiesībām vai uz dalībvalstīm, un, otrkārt, nekas šajā noteikumā, nedz kādā citā Direktīvas 2011/95 noteikumā neliecina par to, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies atstāt katras dalībvalsts ziņā atbildību par attiecīgā brīža noteikšanu.

60. Tiesa 2018. gada 12. aprīļa spriedumā A un S (C-550/16, EU:C:2018:248, 41. punkts) un 2020. gada 16. jūlija spriedumā *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577, 30. punkts) atgādināja, ka gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību norma, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās saturu un piemērošanas jomu, visā Savienībā parasti ir interpretējama autonomi un vienveidīgi, un šādā interpretācijā ir jāņem vērā it īpaši šīs tiesību normas konteksts un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķis.

61. Manuprāt, Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešais ievilkums ir jālasa, ņemot vērā šīs direktīvas 23. pantu, kura 1. punktā ļoti skaidri un nepārprotami norādīts, ka "dalībvalstis *nodrošina*, lai varētu tikt saglabāta ģimenes vienotība" (mans izcēlums). Turklāt Direktīvas 2011/95 16. apsvērumā ir noteikts, ka šī direktīva respektē Hartā atzītās pamattiesības un tiesību principus un cenšas it īpaši veicināt Hartas 7. un 24. panta piemērošanu.

62. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Hartas 7. pants, kas atzīst tiesības uz privātās vai ģimenes dzīves neaizskaramību, ir jālasa kopā ar Hartas 24. panta 2. punktā atzīto pienākumu ņemt vērā bērna intereses, un ņemot vērā Hartas 24. panta 3. punktā izteikto nepieciešamību

bērnam regulāri uzturēt personiskas attiecības ar abiem vecākiem [22].

63. No iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešais ievilkums ir jāinterpretē attiecīgā bērna interesēs un ar mērķi veicināt ģimenes dzīvi.

64. Uzskatu, ka tas neatbilstu nedz attiecīgā bērna, nedz ģimenes dzīves veicināšanas interesēm tādas tiesvedības kontekstā, kāda ir šajā lietā, un patiešām nedz arī 2018. gada 12. aprīļa sprieduma A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) un 2020. gada 16. jūlija sprieduma *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577) jēgai, ja "nepilngadīgā" statusa izvērtēšanā saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu noteicošais būtu datums, kurā faktiski tika pieņemts lēmums par SE patvēruma pieteikumu [23], vai datums, kad SE dēlam tika piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss [24].

65. No 2018. gada 12. aprīļa sprieduma A un S (C-550/16, EU:C:2018:248, 55. punkts) un 2020. gada 16. jūlija sprieduma *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577) skaidri izriet, ka Tiesa neparedzēja, ka pieteikuma iesniedzēja tiesības uz ģimenes dzīvi būtu jāsasaista ar pieteikuma iesniegšanas un lēmuma pieņemšanas valsts procesa ātrumu un ilgumu. Princips, kas ir kopīgs šiem diviem lēmumiem, ir tāds, ka tiesības iesniegt pieteikumu ģimenes atkalapvienošanai nevar būt atkarīgas no nejaušības attiecībā uz datumiem, kuros trešās personas pieņem noteiktus lēmumus.

66. Manuprāt, tas tā ir neatkarīgi no tā, vai alternatīvās aizsardzības statusa atzīšana saskaņā ar Direktīvu 2011/95 ir deklaratīvs akts vai nav. Šajā ziņā ir jāatzīmē, ka Direktīvas 2011/95 21. apsvērumā ir noteikts, ka bēgļa statusa atzīšana ir deklaratīvs akts. Tomēr attiecībā uz alternatīvās aizsardzības statusu Direktīvā 2011/95 nav ekvivalenta apsvēruma [25]. Tomēr, kaut arī 2018. gada 12. aprīļa spriedumā A un S (C-550/16, EU:C:2018:248) ir atsauce uz to, ka bēgļa statusa atzīšana ir deklaratīva [26], Tiesa minētajā spriedumā uzsvēra faktu – ja Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzētās tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos tiktu padarītas atkarīgas no brīža, kad kompetentā valsts iestāde formāli pieņem lēmumu, atzīstot konkrētās personas bēgļa statusu, un tādējādi no ātrākas vai lēnākas starptautiskās aizsardzības pieteikuma apstrādes, ko veic šī iestāde, tas apdraudētu šīs tiesību normas lietderīgo iedarbību. Šāda situācija būtu pretrunā ne tikai šīs direktīvas mērķim, proti,

[22] Spriedums, 2019. gada 13. marts, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

[23] Pirmā prejudiciālā jautājuma pamatdaļa.

[24] Pirmā prejudiciālā jautājuma a) daļa.

[25] Lai gan attiecībā uz alternatīvo aizsardzību [Direktīvā 2011/95] nav ekvivalenta 21. apsvērumam, uzskatu, ka pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas jebkuram trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kurš atbilst Direktīvas 2011/95 V nodaļā noteiktajiem materiālajiem nosacījumiem, alternatīvās aizsardzības iegūšanai ir subjektīvas tiesības tikt atzītam par alternatīvās aizsardzības subjektu pat pirms formāla lēmuma pieņemšanas šajā jautājumā. Turklāt sprieduma, 2016. gada 1. marts, *Kreis Warendorf* un *Osso* (C-443/14 un C-444/14, EU:C:2016:127), 32. punktā Tiesa atzīmēja, ka Direktīvas 2011/95 8., 9. un 39. apsvērumā ir teikts, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies noteikt visiem starptautiskās aizsardzības saņēmējiem vienotu statusu un ka tas līdz ar to ir izvēlējies piešķirt alternatīvās aizsardzības saņēmējiem tādas pašas tiesības un pabalstus, ko piešķir bēgļiem, izņemot atkāpes, kas ir nepieciešamas un objektīvi pamatotas. Šajā ziņā nav paredzēta atkāpe attiecībā uz alternatīvās aizsardzības saņēmējiem saskaņā ar Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktu. Šis noteikums konkrēti atsaucas uz starptautiskās aizsardzības saņēmējiem.

[26] Manuprāt, jautājums par bēgļu deklaratīvo statusu tostarp radās, jo Direktīvas 2003/86 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā īpaši noteikts, ka šī direktīva nav piemērojama, ja apgādnieks "ir pieteicies bēgļa statusa saņemšanai, bet vēl nav pieņemts galīgais lēmums attiecībā uz viņa pieteikumu". Skat. spriedumu, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248, 50. punkts). Direktīvā 2011/95 nav līdzvērtīga noteikuma.

veicināt ģimenes atkalapvienošanos un šajā ziņā piešķirt īpašu aizsardzību bēgļiem, jo īpaši nepilngadīgajiem bez pavadības, bet arī vienlīdzīgas attieksmes un tiesiskās drošības principiem [27].

67. Līdzīgu pieeju Tiesa izmantoja 2020. gada 16. jūlija spriedumā *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577). Tiesa tomēr savā pamatojumā nebalstījās uz akta, ar kuru atzīst bēgļa statusu, deklaratīvo raksturu, bet gan uzsvēra tiesības, kas izriet no Hartas 7. panta un 24. panta 2. un 3. punkta un attiecīgo bērnu interesēm. Tā atzīmēja, ka tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos nevajadzētu būt atkarīgām no būtībā nejaušiem un neparedzamiem apstākļiem, kas bija pilnībā atkarīgi no attiecīgo dalībvalstu kompetentajām valsts iestādēm un tiesām [28].

68. No Tiesā valsts iesniegtajiem lietas materiāliem šajā tiesvedībā, šķiet – bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka pastāv gandrīz četru gadu laikposms no brīža, kad SE dēls lūdza patvērumu (2012. gada 21. augusts), līdz datumam, kad viņam tika piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss (2016. gada 13. maijs). Iesniedzējtiesa nav sniegusi paskaidrojumu par ievērojamo attiecīgā laika posmu. Iespējams, varētu izdarīt pieņēmumu, neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, ka tas varētu būt saistīts ar noteiktām tiesvedībām, kuras SE dēls bija ierosinājis pret Federālo pārvaldi, apstrīdot viņa patvēruma pieteikuma noraidīšanu. Pietiek piebilst, ka SE patvēruma pieteikums tiek izskatīts kopš 2016. gada.

69. Manuprāt, ja neskaita risku mazināt tiesības [29], kuras ir garantētas saskaņā ar Hartas 7. un 24. pantu, tas būtu pretrunā arī Hartas 47. pantam un tiesībām uz efektīvu tiesisko aizsardzību, ja fakts, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam bija jāizmanto tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti Direktīvas 2013/32 46. pantā, iespējams, izraisītu situāciju, kurā ģimenes locekļi zaudētu savas tiesības saglabāt ģimenes vienotību un visas ar to saistītās tiesības, kas *inter alia* piešķirtas saskaņā ar Direktīvu 2011/95, pagājušā laika dēļ, ko neizbēgami izraisīja šāda tiesvedība un kas, šķiet, nav bijis prasītāja kontrolē. Tamlīdzīga situācija varētu ievērojami kavēt un nepamatoti atturēt paļaušanos uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kuri citādi varētu būt pieejami [30].

[27] Sprieduma, 2018. gada 12. aprīlis, A un S (C-550/16, EU:C:2018:248), 60. punktā Tiesa norādīja, ka "atsaukšanās uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas datumu kā uz to, kas ir izmantojams, lai novērtētu bēgļa vecumu Direktīvas 2003/86 10. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērošanas vajadzībām, ļauj nodrošināt vienlīdzīgu un paredzamu attieksmi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem, kuri hronoloģiski atrodas tādā pašā situācijā, nodrošinot, ka pieteikuma par ģimenes atkalapvienošanos apmierināšana principā ir atkarīga no apstākļiem, kas ir saistīti ar pieteicēju, nevis no apstākļiem, kas ir saistīti ar administrāciju, tādiem kā starptautiskās aizsardzības pieteikuma vai pieteikuma par ģimenes atkalapvienošanos izskatīšanas ilgums".

[28] Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577, 43. punkts). Turklāt, kā to ir norādījusi Komisija, ieceļošanas un uzturēšanās atļauja, kas tika izvērtēta minētajā lietā, saskaņā ar Direktīvas 2003/86 4. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu nav deklaratīvs akts.

[29] Skat. arī ģenerāladvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] secinājumus lietā B. M. M. un B. S. (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, EU:C:2020:222, 43. punkts).

[30] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577, 53.–55. punkts).

70. Šajā ziņā uzskatu, ka faktam, kā to ir norādījusi Vācijas un Ungārijas valdība[31], ka Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā tiek pieprasīta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, kuru veic dalībvalsts tiesa vai tribunāls, kurā kā pirmajā instancē iesniegta pārsūdzība par noraidošu lēmumu starptautiskās aizsardzības pieteikumā, nav nozīmes, lemjot it īpaši par to, kurš brīdis jāņem vērā, lai izvērtētu, vai persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību (šajā lietā – SE dēls) ir "nepilngadīga" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē. Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punkta mērķis ir nodrošināt, lai kompetentās tiesas lēmums par starptautiskās aizsardzības statusu tiktu balstīts uz jaunākajiem zināmajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem[32]. Šis noteikums nekādi neattiecas uz ģimenes locekļu tiesībām saskaņā ar Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktu pieprasīt pabalstus, kas minēti šīs direktīvas 24. līdz 35. pantā, vai brīdi, no kura šīs tiesības tiek atvasinātas.

71. Attiecībā uz laika brīža variantu, kas norādīts pirmā prejudiciālā jautājuma c) daļā, proti, datumu, kad SE ieceļoja Vācijas Federatīvajā Republikā, Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktā ir skaidri noteikts, ka attiecīgie ģimenes locekļi "atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu"[33]. Lai varētu šo noteikumu piemērot, SE bija jāieceļo Vācijas Federatīvajā Republikā, pirms viņa dēls sasniedza pilngadību, savukārt SE dēlam bija jāiesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikums, kamēr viņš bija nepilngadīgs, ņemot vērā, ka SE šajā ziņā cenšas iegūt atvasinātās tiesības.

72. Lai gan klātbūtne attiecīgajā dalībvalstī un attiecīgā "nepilngadīgā" starptautiskās aizsardzības pieteikums ir nepieciešamie nosacījumi, tomēr tie paši par sevi nav pietiekami, lai dotu tiesības uz pabalstiem, kas minēti Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā. Starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļiem, kuri individuāli neatbilst šādai aizsardzībai, saskaņā ar Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktu faktiski ir nepieciešams "*pieprasīt* pabalstus, kas minēti 24. līdz 35. pantā [..]"[34]. Manuprāt, tieši šis pieprasījums izraisa tiesību uz attiecīgajiem pabalstiem pārbaudi un tādējādi ir noteicošais brīdis, lai izvērtētu Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā minēto starptautiskās aizsardzības saņēmēja "nepilngadīgā" statusu.

73. Tādēļ uzskatu, ka, lai tēvs varētu izmantot Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punktā paredzēto tiesību sniegtās priekšrocības, pamatojoties uz to, ka viņš ir "nepilngadīgā", kurš ir starptautiskās aizsardzības saņēmējs, "ģimenes loceklis", uz šīm tiesībām faktiski jāatsaucas vai tās jāpieprasa attiecīgajam tēvam, kamēr starptautiskās aizsardzības saņēmējs joprojām ir nepilngadīgs. Tādā gadījumā kā pamatlietā "nepilngadīgā" statusa izvērtēšanai noteicošais brīdis, saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, principā ir datums, kurā patvēruma

[31] Vācijas valdība uzskata, ka attiecībā uz nosacījumu, ka persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību, ir "nepilngadīga" Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē, ir svarīgs lēmuma pieņemšanas datums attiecībā uz ģimenes locekļa pieteikumu par tādu tiesību izmantošanu, kuras atvasinātas no tās personas statusa, kurai ir tiesības uz aizsardzību. Minētā valdība it īpaši atzīmē, ka, ņemot vērā Direktīvas 2011/95 46. panta 3. punktā noteikto prasību veikt pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi, Savienības tiesības tādējādi balstās uz principu, ka izšķirošais ir faktiskais un juridiskais stāvoklis pārbaudes datumā. Tas ir pretrunā tā brīža izvirzīšanai par noteicošo, kurš ir pirms lēmuma pieņemšanas datuma, kurā jāpastāv faktiskajiem apstākļiem, lai radinieku kvalificētu kā ģimenes locekli Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktā sniegtās definīcijas izpratnē. Ungārijas valdība uzskata, ka Tiesas secinājumi spriedumā, 2020. gada 16. jūlijs, *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns) (C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577) izskatāmajā lietā nav piemērojami *mutatis mutandis*, it īpaši, ņemot vērā Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā noteikto prasību, ko Tiesa apstiprināja savā spriedumā, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584), ka gan patvēruma pieteikuma faktiskais, gan tiesiskais pamatojums ir pakļaujams pilnīgai un *ex nunc* pārbaudei. Pēc šīs valdības domām, nepilngadīgā pāreja uz pilngadību pēc patvēruma pieteikuma iesniegšanas ir apstāklis, kuru, ņemot vērā *ex nunc* pārbaudes prasību, Tiesa nevar ignorēt, pieņemot lēmumu. Ungārijas valdība uzskata, ka tas pats princips ir piemērojams administratīvajā procesā. Tādējādi tā vēlreiz apgalvo, ka datums, kad tiek pieņemts lēmums par (SE iesniegto) starptautiskās aizsardzības pieprasījumu, pamatojoties uz ģimenes situāciju, ir noteicošais brīdis "nepilngadīgā" statusa vērtēšanai.

[32] Pēc analoģijas skat. arī attiecībā uz administratīvo procesu Direktīvas 2013/32 10. panta 3. punkta b) apakšpunktu un 45. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Valsts tiesu kontekstā skat. *AsylG* 77. pantu.

[33] Šis noteikums paredz arī, ka "ģimene jau pastāvējusi izcelsmes valstī".

[34] Mans izcēlums.

meklētājs (SE) iesniedza patvēruma pieteikumu (pirmā prejudiciālā jautājuma b) daļa – 2016. gads). Ņemot vērā Direktīvas 2011/95 23. panta 2. punkta skaidro formulējumu, es neuzskatu, ka datums, kad starptautiskās aizsardzības saņēmējs (SE dēls) iesniedza patvēruma pieteikumu [35], pats par sevi ir nozīmīgs "nepilngadīgā" statusa izvērtēšanas nolūkā saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu (pirmā prejudiciālā jautājuma d) daļa – 2012. gads).

74. Noteicošais brīdis, lai novērtētu SE dēla "nepilngadīgā" statusu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, ir datums, kad SE iesniedza patvēruma pieteikumu (pirmā prejudiciālā jautājuma b) daļa – 2016. gads), ja SE dēls *pirms* pilngadības sasniegšanas ir pieteicies starptautiskajai aizsardzībai, ar nosacījumu, ka *abi* attiecīgie ģimenes locekļi arī atrodas tajā pašā dalībvalstī, pirms SE dēls sasniedza pilngadību.

75. Tā kā es uzskatu, ka brīdim, kad SE iesniedza patvēruma pieteikumu, ir noteicoša nozīme, no tā izriet, ka arī iesniedzējtiesas otrajam prejudiciālajam jautājumam ir zināma nozīme. Šis jautājums attiecas uz to, vai attiecīgais brīdis ir tas, kurā izteikts patvēruma lūgums, vai arī tas ir datums, kurā patvēruma pieteikums tiek iesniegts formāli [36].

76. Atbildei uz šo jautājumu ir nepieciešama Direktīvas 2013/32 6. panta interpretācija. Manuprāt, atbildi uz iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu var atrast 2020. gada 25. jūnija sprieduma *Ministerio Fiscal* (Iestāde, kas var pieņemt starptautiskās aizsardzības pieteikumus) (C-36/20 PPU, EU:C:2020:495) 92. līdz 94. punktā, kuros būtībā noteikts, ka saskaņā ar Direktīvas 2013/32 6. panta 1. punktu trešās valsts valstspiederīgais iegūst starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu Direktīvas 2013/32 2. panta c) punkta izpratnē *no brīža, kad viņš šādu pieteikumu "sagatavo"*. Starptautiskās aizsardzības pieteikuma "sagatavošana" *neparedz* nekādas administratīvās formalitātes, jo šīs formalitātes ir jāievēro, "iesniedzot" pieteikumu. Tādējādi starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusa iegūšanu nevar pakļaut nedz pieteikuma reģistrācijai, nedz iesniegšanai, un fakts, ka trešās valsts valstspiederīgais ir izteicis vēlmi lūgt starptautisko aizsardzību "citās iestādēs" Direktīvas 2013/32 6. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē ir pietiekams, lai šai personai piešķirtu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja statusu. Tādējādi šāda pieteikuma iesniegšana ir pietiekama, lai sāktos sešu darba dienu termiņš, kurā attiecīgajai dalībvalstij jāreģistrē pieteikums.

77. Līdz ar to šķiet – bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka noteicošais brīdis attiecībā uz SE patvēruma pieteikumu bija 2016. gada februāris, nevis viņa formālās starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas datums 2016. gada 21. aprīlī. Tā kā SE iesniedza patvērumu pieteikumu laikā, kad viņa dēls vēl joprojām bija nepilngadīgs, no tā izriet, ka SE bija ģimenes loceklis Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē.

[35] SE dēls iesniedza patvēruma pieteikumu 2012. gadā.

[36] Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3. punktā iesniedzējtiesa norādīja, ka SE lūdza patvērumu 2016. gada februārī un iesniedza formālu starptautiskās aizsardzības pieteikumu 2016. gada 21. aprīlī. Iesniedzējtiesa lūguma 20. un 21. punktā arī norādīja, ka *AsylG* 13. panta 1. punktā netiek pieprasīta īpaša veidlapa, savukārt patvēruma pieteikums saskaņā ar *AsylG* 14. panta 1. punkta pirmo teikumu ir principā formāli jāiesniedz Federālās pārvaldes kompetentajā vietējā nodaļā. Iesniedzējtiesas ieskatā, fakts, ka Direktīvas 2013/32 6. pantā dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības paredzēt formālu pieteikuma iesniegšanu, un tām ir tikai noteikts pienākums šādu iespēju paredzēt pēc iespējas ātrāk, šajā ziņā neizvirzot konkrētas prasības laika ziņā, varētu liecināt par "nepilngadīgā" statusa vērtēšanu pieteikuma formālas iesniegšanas laikā. Lai gan šeit nav noteikti minimālie, orientējošie vai maksimālie termiņi, pieteikumam jābūt formāli iesniegtam nekavējoties, tas ir, bez liekas kavēšanās. Iesniedzējtiesa tomēr atzīmēja, ka nav nepārprotami noteikts, vai formāla pieteikuma iesniegšanas ņemšana vērā ir atbilstoša vienlīdzīgas attieksmes, tiesiskās noteiktības un *effet utile* principiem.

78. Atbildot uz iesniedzējtiesas pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, es līdz ar to uzskatu, ka tādos lietas apstākļos kā pamatlietā noteicošais brīdis, saskaņā ar kuru izvērtēt starptautiskās aizsardzības saņēmēja "nepilngadīgā" statusu atbilstoši Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajam ievilkumam ir datums, kad viņa tēvs iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu saskaņā ar Direktīvas 2013/32 6. panta 1. punktu, ar nosacījumu, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir iesniedzis pieteikumu šīs aizsardzības saņemšanai pirms savas pilngadības sasniegšanas un abi attiecīgie ģimenes locekļi atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī, pirms starptautiskās aizsardzības saņēmējs sasniedz pilngadības vecumu.

B. Par trešo prejudiciālo jautājumu

79. Ar trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā, lasot to kopā ar šīs direktīvas 23. panta 1. punktu, ir prasība attiecīgajiem "ģimenes locekļiem" atsākt ģimenes dzīvi Hartas 7. panta izpratnē, vai arī šajā ziņā ģimenes locekļa statusa noteikšanai pietiek tikai ar personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, un viņa ģimenes locekļa vienlaicīgu atrašanos attiecīgajā dalībvalstī [37].

80. Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā jēdziens "ģimenes locekļi" attiecībā uz starptautiskas aizsardzības saņēmēja tēvu [38] ir atkarīgs vienīgi no trim nosacījumiem, proti, ka ģimene jau pastāvējusi izcelsmes valstī [39], ka personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, ģimenes locekļi atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir neprecēts nepilngadīgais.

81. Šis noteikums un it īpaši prasība par klātbūtni tajā pašā dalībvalstī neuzliek pienākumu atsākt ģimenes dzīvi starp attiecīgajiem ģimenes locekļiem Hartas 7. panta izpratnē. Hartas 7. pants uzliek pienākumu ievērot ģimenes dzīves tiesības. Tomēr tas neuzliek īpašas prasības ģimenes locekļiem attiecībā uz viņu ģimenes savstarpējo attiecību intensitāti.

82. Direktīvas 2011/95 23. panta 1. punktā paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, lai varētu tikt saglabāta ģimenes vienotība. Šajā ziņā šīs direktīvas 23. panta 2. punkts uzliek dalībvalstīm precīzus pozitīvus pienākumus ar atbilstošām skaidri definētām individuālām, subjektīvām tiesībām. Šis noteikums uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka "ģimenes locekļiem", kā tie

[37] Vācijas valdība uzskata, ka Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta definīcija nevar tikt skatīta neatkarīgi no šīs direktīvas 23. panta 2. punkta, kura mērķis ir saglabāt ģimenes vienotību. Līdz ar to uzņēmējā dalībvalstī ir jāatjauno Hartas 7. pantā minētā ģimenes dzīve starp personu, kurai ir tiesības uz aizsardzību, un patvēruma meklētāju. Turklāt iebraukšanas teritorijā mērķim ir jābūt (atkārtotai) aizgādības tiesību izmantošanai. Ungārijas valdība uzskata, ka Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajā ievilkumā noteikts, ka, lai pieprasītu ģimenes locekļa statusu, nepietiek ar to, ka ģimenes locekļi vienlaikus atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, bet ir arī nepieciešams, lai starp viņiem patiešām pastāvētu ģimenes saites, un tas nozīmē, ka ģimenes dzīve starp vecāku un nepilngadīgo bērnu tiktu faktiski atsākta attiecīgajā dalībvalstī.

[38] Šajā noteikumā ir atsauce uz "tēvu, māti vai citu pieaugušo, kas ir *atbildīgs* par starptautiskās aizsardzības saņēmēju". Mans izcēlums. Lai gan tiek prezumētas ģimenes attiecības starp vecāku un neprecētu nepilngadīgu bērnu, ja ir izpildīti visi Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta nosacījumi, manuprāt, ar likumu vai ar attiecīgās dalībvalsts praksi jāpierāda arī "vecāku" attiecības ar citu pieaugušo.

[39] Manuprāt, ģimenes locekļiem var pieprasīt iesniegt dokumentārus pierādījumus, kas pierāda, ka ģimene jau ir pastāvējusi izcelsmes valstī. Skat. pēc analoģijas, Direktīvas 2003/86 5. panta 2. punktu, kurā noteikts, ka dalībvalsts kompetentajām iestādēm iesniegtajam iebraukšanas un uzturēšanās pieteikumam jāpievieno dokumentāri pierādījumi par ģimenes attiecībām.

definēti Direktīvas 2011/95 2. panta j) punktā, ir tiesības pieprasīt pabalstus, kas minēti šīs direktīvas 24. līdz 35. pantā. Šie pabalsti principā ir jāpiešķir ģimenes locekļiem [40]. Dalībvalstīm šajā ziņā netiek atstāta rīcības brīvība [41].

83. Kā savos apsvērumos pamatoti ir norādījusi Komisija, ģimenes attiecību atjaunošana faktiski var nebūt atkarīga vienīgi no attiecīgo ģimenes locekļu vēlmēm, bet gan no apstākļiem, kurus viņi nevar kontrolēt, piemēram, kur viņi tiek izmitināti. Iespējams, vēl svarīgāk – ņemot vērā, ka Direktīvā 2011/95 šajā ziņā nav noteikti nekādi kritēriji –, nav skaidrs, kā kompetentās valsts iestādes taisnīgi, objektīvi un samērīgi varētu uzraudzīt un novērtēt ģimenes attiecību atjaunošanos.

84. Tomēr, ja neprecējies nepilngadīgais, sasniedzot pilngadību, rakstveidā skaidri norāda, ka nevēlas saglabāt ģimenes vienotību, tad Direktīvas 2011/95 23. panta mērķis nevar tikt sasniegts un valsts kompetentajām iestādēm nav pienākuma piešķirt ģimenes locekļiem atbilstošos pabalstus saskaņā ar minētās direktīvas 24. līdz 35. pantu.

85. Kaut arī SE dēlam apritēja 18 gadi un viņš sasniedza pilngadību 2016. gada 20. aprīlī, Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav norāžu – bet tas jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka viņš kādā stadijā būtu iebildis pret ģimenes vienotības saglabāšanu vai pret atkalapvienošanos ar savu tēvu.

C. Par ceturto prejudiciālo jautājumu

86. Ar ceturto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai patvēruma meklētāja kā ģimenes locekļa (proti, SE) statuss Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē beidzas, kad persona, kurai ir tiesības uz aizsardzību (SE dēls), sasniedz pilngadību vai apprecas. Iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai – gadījumā, ja personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, tēva kā ģimenes locekļa statuss Direktīvas 2011/95/ES 2. panta j) punkta trešā ievilkuma izpratnē principā turpina pastāvēt pēc brīža, kad bērns sasniedz pilngadību –, neskarot tēva uzturēšanās uzņēmējā dalībvalstī vai bērna tiesību uz aizsardzību izbeigšanos konkrētajā situācijā, šis statuss tiek zaudēts, beidzoties konkrētam termiņam vai iestājoties konkrētam notikumam [42].

87. Uzskatu, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu un 23. panta 2. punktu ģimenes locekļu tiesības *nav* saglabājamas bez jebkāda ierobežojuma laikā.

88. Manuprāt, ģimenes locekļu tiesības atbilstoši Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajam ievilkumam pieprasīt pabalstus, kas minēti šīs direktīvas 24. līdz 35. pantā, saglabājas pēc personas, kurai ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, pilngadības sasniegšanas uz viņiem saskaņā ar minētās direktīvas 24. panta 2. punktu piešķirtās uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa laiku.

[40] Ja vien dažos gadījumos pārliecinoši valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemesli neprasa pretējo. Skat., piemēram, Direktīvas 2011/95 24. un 25. pantu.

[41] Izņemot īpašos izņēmumus attiecībā uz pienākumiem, kas paredzēti Direktīvas 2011/95 23. panta 3. un 4. punktā. Tādējādi ģimenes loceklis nevar gūt labumu no Direktīvas 2011/95 23. panta 1. un 2. punkta, ja viņš ir vai būtu izslēgts no starptautiskās aizsardzības atbilstoši šīs direktīvas III un V nodaļai. Skat. Direktīvas 2011/95 23. panta 3. punktu. Turklāt valsts drošības vai sabiedriskās kārtības interesēs dalībvalstis var atteikt, samazināt vai atsaukt attiecīgos pabalstus. Skat. Direktīvas 2011/95 23. panta 4. punktu. Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav norāžu, ka šiem izņēmumiem būtu nozīme izskatāmajā lietā.

[42] Vācijas un Ungārijas valdības uzskata, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu ģimenes locekļa statuss pieprasa, lai attiecīgā persona būtu nepilngadīga un neprecēta. No tā izriet, ka ģimenes locekļa statuss zaudē spēku, kad attiecīgā persona sasniedz pilngadību vai apprecas. Komisija uzskata, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu un 23. panta 2. punktu ģimenes locekļu tiesības saglabājas arī pēc personas, kurai ir tiesības uz aizsardzību, pilngadības sasniegšanas uz atļaujas, kas viņiem piešķirta saskaņā ar šīs direktīvas 24. panta 2. punktu, spēkā esamības laiku.

89. Šajā ziņā Direktīvas 2011/95 24. panta 2. punktā ir paredzēts, ka "dalībvalstis [..] alternatīvās aizsardzības statusa saņēmējiem un *viņu ģimenes locekļiem* izsniedz pagarinājumu uzturēšanās atļauju, kurai jābūt derīgai *vismaz vienu gadu* un pagarināšanas gadījumā – vismaz divus, ja vien pārliecinošu valsts drošības vai sabiedriskās kārtības iemeslu dēļ nav nepieciešams rīkoties citādi"[43].

VII. Secinājumi

90. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) iesniegtajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Tādos apstākļos kā pamatlietā noteicošais brīdis, lai izvērtētu starptautiskās aizsardzības saņēmēja "nepilngadīgā" statusu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kurām ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu 2. panta j) punkta trešajam ievilkumam, ir datums, kad viņa tēvs iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 6. panta 1. punktu, ar nosacījumu, ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir iesniedzis pieteikumu šīs aizsardzības saņemšanai pirms savas pilngadības sasniegšanas un abi attiecīgie ģimenes locekļi atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī, pirms starptautiskās aizsardzības saņēmējs sasniedz pilngadības vecumu.

Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu attiecībā uz starptautiskās aizsardzības saņēmēja tēvu jēdziens "ģimenes locekļi" ir atkarīgs vienīgi no trim nosacījumiem, proti, ka ģimene jau pastāvējusi izcelsmes valstī, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēja ģimenes locekļi atrodas tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu un ka starptautiskās aizsardzības saņēmējs ir neprecēts nepilngadīgais. Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešais ievilkums neuzliek pienākumu atsākt ģimenes dzīvi starp attiecīgajiem ģimenes locekļiem Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. panta izpratnē. Ja neprecējies nepilngadīgais saskaņā ar Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešo ievilkumu, sasniedzot pilngadību, rakstveidā skaidri norāda, ka nevēlas saglabāt ģimenes vienotību, tad Direktīvas 2011/95 23. panta mērķis nevar tikt sasniegts un valsts kompetentajām iestādēm nav pienākuma piešķirt ģimenes locekļiem atbilstošos pabalstus saskaņā ar minētās direktīvas 24. līdz 35. pantu.

Ģimenes locekļu tiesības atbilstoši Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajam ievilkumam un 23. panta 2. punktam nav saglabājamas bez jebkāda ierobežojuma laikā. Ģimenes locekļu tiesības atbilstoši Direktīvas 2011/95 2. panta j) punkta trešajam ievilkumam pieprasīt pabalstus, kas minēti šīs direktīvas 24. līdz 35. pantā saglabājas pēc personas, kurai ir piešķirts alternatīvās aizsardzības statuss, pilngadības sasniegšanas uz viņiem saskaņā ar minētās direktīvas 24. panta 2. punktu piešķirtās uzturēšanās atļaujas derīguma termiņa laiku.

[43] Mans izcēlums.